

EZERÉVES SZEMMEL...

„APOLLONIUS PROJEKT” – A HISTORIA APOLLONII REGIS TYRI CÍMŰ KÉZIRAT FAKSZIMILÉJE ÉS A TANULMÁNYOKAT KÖZLŐ, TÖBBNYELVŰ KÍSÉRŐKÖTETE

Az Országos Széchényi Könyvtár egyik legrégebbi kézírata (Cod. Lat. 4) egy késő-antik kalandregényt tartalmaz, *Apollonius türoszi király históriájá*-t. A regény a középkorban és a kora-újkorban nagy népszerűségnek örvendett: fordulatokban gazdag elbeszélése inspirálta Shakespeare *Pericles* című drámájának cselekményét is. A kéziratban megőrzött szöveg a regény egyik szövegvariánsának legrégebbi és legfontosabb emléke. Bár a kézirat több szempontból is különös figyelmet érdemel, mindeztidáig még szakmai körökben is szinte teljesen ismeretlen volt.

A pergamenre írt kézirat az első ezredforduló várakozással teli időszakában készült. Az 1000 körül formálódó Európa sokszínűségét, a tradíció és a megújulás kettősségét hordozza magán, amennyiben az antik hagyományokat a kereszténység szellemében adaptálja. A művet egy bencés kolostorban másolták: a kölni érsekség területén fekvő Werden an der Ruhr-ban. A kéziratban 38 színezetlen tollrajz látható, így az mai tudásunk szerint a regény legkorábbi fennmaradt illusztrált példánya. A rajzok magukon viselik a mára elveszett késő-antik illusztrációciklus számos jellegzetességét, miközben kiemelt hely illeti meg őket úgy a világi elbeszélő képsorozatok történetében, mint a korszak alapvetően szakrális célokat szolgáló könyvkultúrájában is.

Ami a kézirat sorsát illeti: a rajzok mellett 11–12. századi írással számos német név, az egykori használók

nevei olvashatóak. Ez nem csak a kézirat története, de a nyelvtörténet, sőt a kézirat fogadtatása, használata, funkciója szempontjából is nagyon érdekes. A kéziratot a 15. század második feléig minden jel szerint a werdeni kolostorban őrizték, ekkor egy kölni professzor tulajdonába került. Legkésőbb a 18. században már a soproni Evangélikus Konvent birtokában volt, onnan 1814-ben a Konvent ajándékként jutott mai helyére, az Országos Széchényi Könyvtárba.

A kézirat az egységes Európa közös kulturális kincse, így annak érdekében, hogy az érdeklődők a teljes műről képet kaphassanak, az összesen 8 oldal terjedelmű kézirat hasonmás kiadásához egy kommentárkötetet, rangos tanulmánykötetet készítettünk. Ebben a kéziratban megőrzött szövegvariáns kiadása mellett, a mű gazdagságának megfelelően hat, különböző diszciplínákat művelő szerző, köztük elismert külföldi kutatók tanulmánya kap helyet, bemutatva többek között a kézirat történetét, művészettörténeti jelentőségét, szövegének nyelvi különlegességeit. A kiegészítő tanulmánykötet angol és német nyelvű, képekkel illusztrált szaktanulmányai biztosítják, hogy a mű a szakmai köztudatban az őt régóta megillető helyre kerüljön, majd az európai kollektív emlékezet marandó emlékévé váljon.

Boreczky Anna

boreczky.anna.at.oszk.hu